

# Telegraful Roman

Apare Martea, Joia și Sâmbăta

**Abonamentul:**

Pe un an 24 coroane.

Pe zece luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

**Corespondențe**

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

**Prețul inserțiunilor, după invioială**

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

**In chestia cathezizației**

Un semn caracteristic al vremii s'a strecut în zilele trecute printre multele articole senzaționale ale gazetelor din capitală, o acțiune nouă, la apărare neînsemnată, dar cu urmări dezastruoase pentru biserică în general.

Corpul profesoratului de școală comercială superioră de fete din capitală a adus într-ună din conferințele sale hotărârea unanimă să intreprindă pași necesari, pentruca din învățământ să se înălțe catheziza tuturor confesioniștilor, și în locul acestia să se ia în plan un curs special de morală socială, împărțit pe trei ani, cu două ore pe săptămână.

La hotărârea aceasta s'au grăbit să se alăture încă două școale comerciale de fete și două de băieți din capitală. Își dupăc actul acesta va coindona pe la toate școalele din țară, se vor mai alătura mulți corpuși profesorale, care vor adera la concluzie.

Însăși comisia administrativă a comitetului Pesta a înregistrat în sedința sa din urmă cuvinte grele împotriva cathezitorilor iezuiți din capitală.

Întreaga acțiunea, cum se vede, e pornită împotriva bisericilor romano-catolice. Își motivul e defectele de educație pedagogică a cathezizației. Atmosfera imbubătă de ideile franc-masone și socialistice explodațează anumite slabiciuni, care pot deveni apozi dezastruoase pentru biserică.

Să dică astfel de curente pot prinde teren prielnic în biserică pa-piștă, care în privința cathezizației ar organizație mult mai bună decât noi, ce am putea face noi dacă ne-ar amenația astfel de porningi distrugătoare? Pentru că oricum am judeca, noi

și astăzi stăm în depinția profesionistă cathezizației,<sup>1</sup> care atârnă dela buna chizibuză a fiecarui catchetel în parte, iar rezultatele sănt că se poate de subredie.

Ne aducem aminte doar toți, cari am batucit drumul școalelor străine ce valoare avea pentru noi religioane. Era un fel de malum necessarium, obiect de a doua mână, pe care nu-l prea luam în seamă.

Materialul peste măsură sec tratat ne îndemna să oclocim potecile cathezizației, doar eram convinși că la sărșitul anului catchetelul nu ne va face greutăți la trecerea în altă clasă.

E acesta simptom care dăinuiește și astăzi. Să cauzeze sănt diferențe, înseși școalele respective nu iau în dreptă considerare rolul cathezitorilor, mai ales școalele confesionale străine sau care aucre aversiune față de cathezizație; dispozițiile timpului de cathezare sănt atât de maștere, încât catchetel și silii să-și strecoare orele sale lăuriște printre golurile lăsată din grăție de respectivile direcții școlare etereogene, pentru că sunt poată aduna pe toti elevii și elevele din cele 10—12 clase diferențe în cele 4—0 ore de cathezare pe săptămână.

Pedepsirea absentelor și a neglijențelor în multe locuri este neglijată, stărbindu-se autoritatea cathezitorilor.

Cea mai mare pricina însă o constă în manualele, care pe de-a-nțregul nu corăspund scopului. Cei ce cathezizează de ani de zile, s'au putut convinge că greutăți ar să intâmpină fiecare cu manualele astăzi în

<sup>1</sup> Consistorul a lăsat în programă să de munca organizarea și îndrumarea învățământului religios-moral. Va stații pentru elaborarea programelor analitice și a manuscriselor cerute de trebuințele sufiștei ale tinerimii. *Red.*

folosință. În școalele popolare se mai pot folosi, dar pentru cathezizație sănt recomandări suplimentare. Planul de învățământ te înțindură să te acomodezi și la cathezizație planului din școalele popolare. Uită însă, că acolo instrucția întreagă imbină diferențele disciplinei sprijinindu-se una pe alta.

La școalele străine, unde copilul are de lucru cu limbi străine, ai să birui întâi greutățile cititului, pentru ca să poți proceda mai departe.

Elevii au să lupte apoi cu modul de judecată diferență în școală de cel de cathezare, elementele de legătură între școală și cathezizație sănt adescori potrivni, și rezultatul e nul. În punctul acesta ar fi multe de zis, lucruri ce nu încap în cadrul unui articol de zi. Nu cred că să fiu înșeu ca cathetel, care să nu conifice aceasta.

O reformă a cathezizației e indispensabilă. Scopul nu poate fi ajuns, decât prin înnoierea curat pedagogică. Să dăm în mână elevilor materialul, pe care își vor să-l înțeleagă și să-l atragă. Nu excludem materialul de religie este principalul, ci educația morală-religioasă. Își acesea se poate face prin material mai puțin, select și interesant pentru elev.

Ce sentimente pot desfășpta într-un elev trecând în revista a atât Mărcioieșii și alii asemenea tovarăș? Ce atragere poate avea elevul față de multele de înțețiri ale cathezizului astăzi în uz? Sutere cathezizația și sufere insuș scopul acesteia, creșterea.

Rane de acestea nu-i miră dacă neascăziori atât de periculoase, ca cele de școalele amintite mai sus.

La noi lecuirea reclamă o chibzuire în temeiul experiențelor de până aici. Avem școale multe, unde cathezizează oamenii noștri.

Consfatuiri sistematice ale tuturor acestor cathezitori, cari și-ar prezinta experiențele, ar lumina întreagă chestia, ar putea alcătui un plan corăspunzător pentru fiecare școală, ar fixa materialul potrivit și felul de predare, iar putea statomici în manuală potrivite, lucru pe care alte organe nu l-ar putea deslega totașă de favorabil.

Sub călăuzirea Prez. Venerabilului nostru Consistor s'ar putea luna pe la cale aceasta, și de sigur ar duce la bun rezultat.

Dr. Sebastian Stanca.

**Soartea învățătorilor**

(C. I.) Răsboiul a incetănit de-a binele cultului banului. Cei care iau luptă față de această molimă, cei care luptă pentru înăpătură și întărire ordinii morale, — poate drept pedeapsă, — trebuie să indure cea mai neagră mizerie.

Muncă edificatoare a acestor «muncitori nerăspătiți ai păinii», în toate țările acum este lucru de a doua mână. Demonul patimii orbe, demnul distrugării este întărită.

Soartea învățătorului totdeauna a fost a săracului Lazar din evangeliu: să muștiți cu puțin.

Vremea de acum însă este de o realitate sdobitoare. Cei lipsiți de înțeles îndreptățesc cultul sănătății, în toate țările acum este lucru de a doua mână. Demonul patimii orbe, demnul distrugării este întărită.

Corpul didactic primar și secundar din capitală și înnoastră a înțeles îndemnul vremii, și pentru a-și asigura un codru cinstiș de pâne, — în măsura muncii ce-o desvoală, — nu s'a mai mulțumi cu «umilite rugări», care erau trecute frumos la dosar, ci printre manifestările impozante a cerut ca dorințele lor legitime să fie împlinite fără amânare.

**FOIȘOARA**

**Ypres**

— Infiorirea și decăderea unui vestit oraș din Flandra —

Nu există acum niciată, pe teatru de răsboi agușean, un loc mai interesant ca orașul Ypres, (numește Ypern) disputat de ani de zile prin lupte din cele mai îndărjite.

Valuri de sânge prețios au curu aici; orașul însuși nu mai e azi decât o grămadă de ruine.

Comorile sale artistice și arhitectonice nu vor mai fi pomente de acum înainte decât de istorie.

Istoricul n'au dat prea mare atenție orașului Ypres. Spre deosebire de celelalte orașe ale Flandrei, Ypres nu-și are cronicală.

Dar, din bogatul material de manuscrise din arhiva orașului, îți poți face totuș un tablou al orașului din secolele treceute.

În anul 805 Carol cel Mare a fondat aci o judecătorie, de unde rezultă că orașul trebue să fie și mai vechi încă.

De unde i se trage numele; nu se știe exact.

Pe vremea românilor i se zicea *Hypetrum sau Ipra*. Poate că i s'a spus astfel de răsuflare Yprelend, pe care e așezat orașul. Se mai poate că acest nume să vie dela un fel de copac, numit de franezi *Ypreaus* și de flamanzi *Yepen*, care se găsește în abundanță prin părțile acelea.

Pe de altă parte este lucruri bine stabilite, că orașul a fost fondat de germani. Grăie hârnicie, destonciul și iubirii lor de ordine, comerțul orașului Ypres era infioritor încă din secolul al XII-lea, și largul orașului era vizitat nu numai de comercianți englezi, ci și de negustori spanioli și lombardi; căc postavurile din Ypres erau renomate pe acea vreme. Fabricația postavului constituia și pentru Ypres, ca și pentru multe orașe din Flandra și de pe malul Rinului, nervul vital al comerțului său.

Pe la începutul secolului XIII-lea au fost zidite vastele hale de postav, măsurând 4800 metri în perimetru, o bună dovadă de gradul înalt de propriație culturală și comercială, la care ajunse orașul încă pe vremea aceea. Enorme erau aceste hale vaste, și totuș nu erau monotone

cu toate că aveau 48 de ferestre pe o singură fațadă; acoperișul era înălțat de turnul în patru coluri, ce pornea din față, compunând prin înălțimea sa, unghime halei.

Sus pe turnul *Belfried*, înalt de 70 metri, tipic pentru orașele vecini ale Flandrei, stăteau de veghe paznici, care anunțau primejdiile, chemând prin sunete de clopote cetățenii la apărarea lor amenințată.

Aceste hale ale orașului Ypres (caracteristice pentru arta gotică pe terenul profan), au fost restaurate mai târziu și conținuă multe picturi prețioase ale măstirilor cunoștiți.

Dintre celelalte monumente arhitectonice ale orașului Ypres, acum distrus, trebuie să mai amintim în primul rând catedrala gotică St. Martin, una din cele mai frumoase ale Belgiei, zidită în secolul al XIII-lea. În această biserică se află mormintele mai multor mari episcopi. Portalul și ferestrele bisericii erau opere de artă recunoscute ca atare; acest locuș slănit, unic în felul său, a fost mereu împodobit în cursul secolelor cu fel de fel de opere de artă.

Peste drum de hale este *museul*, în care se găseau nu numai tablourile celor mai

vestișii măestri olandezi (ca Van Dyck și Jordaens), ci și antichități prețioase și produse ale industriei floride.

Înălțat în timpuri dincolo de secolul al XIV-lea și al XVIII-lea se găseau în Ypres multe case de zid și lemn, de cea mai interesantă arhitectură. Toate acestea au pierit acum de pe față pământului, răsboiu și distrus cu brutalitate aceste documente ale unei culturi înainte.

Istoria orașului Ypres a fost scrisă cu sângere. Pe la mijlocul secolului al XVII-lea orașul număra 200.000 locuitori și ajunsese la apogeu infioritorul saie.

Astăzi englezii, cari ar dori să joace alături de francezi rolul de apărători și salvatori al orașului Ypres, ar trebui să-și aducă amintire că orașul acesta a decăzut tocmai din vina Angliei, fără a mai putea să se ridice vreodată.

Căderea orașului a fost precedată și de preparate de diferite revolte populare și de ciuma din 1347 și în cele din urmă direct provocată de asediul englezilor, cari au slungat pe cel din urmă testări.

Orașul a văzut peste 2 secole timpi și mai grele, când a fost jafuit și prădat de trupele duceului Alba, apoi când a fost ocupat de Alexandru Farnese, ocu-

Presă din capitală a scris articole prietenesti despre acești tovarăși de muncă, arătând că a trecut vremea făgăduelilor dulci și vorbelor mari: «Slujuța, dascăle, este o apostolie, îi idealist!»

Dascalul adeverănic niciodată nu va uita, că el este chemat să răspândească că mai multă lumină și că răspălată munca sale i se va da în lumea aceasta.

Simțul de conservare însă îi spunește, că și el este om ca ori și care altul; are stomah, pe care nu-l poate mulțumi cu aer, ci cu hrana întăritătoare, care acum este înfrățitor de scumpă. Ca el să poată munci, să se poată jefui pentru toți, trebuie să aibă asigurată trai cinsit, omenește.

Ațât și numai atât a dorit totdeauna invățătorimை în idealismul ei; căci, la invațuirea nărvită nici odată, și tot numai astăzi doresc și cei ce din cauza răutății omenești, care se numește și politică, trebuie să-și amârască zilele muncind la miclele noastre locașe de lumină, cu răvnă apostolică — în așteptarea ajutorului promis.

**Reforma electorală.** În sedința comisiunii parlamentare din 25 I. c., înaintea de a se începe desbaterea asupra S-ului 8, ministru președinte *Wekerle* anunță că paragraful acesta să redacteze de nou din partea lui Eugen Balogh. În înțelegere cu ministru de justiție, *Gustav Töry*.

Noul paragraf îngăzintă cazurile, în care cineva este excludus de exercitarea dreptului de vot. Pierde, pentru totdeauna, dreptul de vot.

1. funcționarul public, învățătorul, preotul, avocatul, dacă au fost ostendute pentru purtare nepătriotică, la pierderile oficiali;

2. persoana, despre care autoritatea au constatat mai pe sus de oreșcăndălă, că în vremea răsboiului a *trecut pe parte* din *dispusnătorul*, sprinjindu-l prin spionaj sau serviciu înarmat, ori s-a *departat de buza voie pe teritoriu* dusman, sau prin vorbe rostite, scrise ori tipărite și, a. și-a manifestat sentimentele de simpatie cu dusmanul.

Eugen Balogh motivează noui paragrafi cu apărările experiente, la invazionea română.

Comisia de hotărâre, ca paragraful să se tipărescă și să se desbată în sedința de Vineri în 31 Mai n.

## Sinodul din Arad

După serviciul divin — St. Liturghie și chomarea Duhului Sfânt — oficiat de P. S. Sale episcopul diecezan *Ivan I. Papp* cu mare asistență, sinodul s-a deschis la ora 12 și un sertă în sală de gimnastică a școalei civile de fete de lângă reședința episcopală.

La masa prezidiului, de-a dreapta P. Sale, sedea comisarii comitetelor suprem, Dr. *Barbădă Béla*, de-a stânga P. C. Sa-vicarul Roman R. Ciorogariu, lângă comisar își ocupă locul tâlmaciu *Dr. Brendre*, comisar ministerial la preparandia din Arad.

Prezidentul episcop rostește cuvântul de deschidere, (l-m publicat în numărul 52 al ziarului nostru).

Despre cursul sinodului, *Biserica și Scola* publică următorul raport:

După deschidere sinodului se constituie birou provizoriu. La apelul nominal membrii sinodului își prezintă credințioanele. Constatăndu-se prezența deputaților în număr cerut de o puță aduce hotărâri valide, membrii sinodali se impart — conform regulamentului afacerilor interne — în 4 secții pentru censuarea ațelor electorale și verificarea mandatelor.

Sedinea a doua s-a jinut tot Dumineca la orele 6 după amiază. Se autentică procesul verbal al sedinței prime. Se citesc prin referență rapoartele secțiunilor verificătoare, după care urmează alegerea comisiunilor prevăzute în regulamentul afacerilor interne. Constituții fiind pră acesata Sinodul, P. S. Sale prezintă actele intrate în Sinod, între care și respectul conținutului Apponyi Albert la adresa P. S. Sale, despre numirea unui comisar pentru a exercita la Sinod dreptul de control al guvernului, precum și avizul comisariului Barabás către P. S. Sale, despre însarcinarea primăriei Alba Iulia de notarul Dr. Sever Micles a fost ascultat în tâceră solemnată. Ambală, cîntă de notarul Dr. Sever Micles a fost ascultat în tâceră solemnată. La propunerea din deputat Nicolae Roxin, Sinodul își numărează următoarea hotărâre unanimă:

„... Deocamdată există anumit atinge o afaceri deosebită neobișnuită, părțile carele îpende acestul sinod și este de o importanță capitală pentru viața autonomei constituționale a bisericăi noastre gr.-or. române: în temeiul §-ui 14 punct 6 din regulamentul afacerilor interne, acest urgență să se predreagă pentru studiere și rezolvare unei comisiuni speciale.”

Tot la propunerea aceluia deputat, în comisie se alege: Romulus R. Ciorogariu, Dr. Gheorghe Ciuhändu, Mihai Paclăianu și Gherasim Sărbi din eler, iară dintrări: Nicolae Zige, Dr. Ioan Suciu, Dr. Gheorghe Popa, Dr. Aurel Lazăr, Sava Raicu, Petru Ionișanu, Dr. Gheorghe Adam și Vasile Goldiș. Totodată se decide, ca raportul acestelui comisii să se pună ca primul obiect la ordinea de zi în proxima sedință. La sedința aceasta n-a luat parte comisarul — Ziua de Luni a fost consacrată lucrărilor în comisiuni.

Sedinea a treia s-a jinut Marji la orele 10. După ceterea și autenticarea procesului verbal al sedinței a II-a la cuvântul comisarului. Aduce la cunoștință Sinodului, că ministrul cultelor Apolonia I. la însărcină să reprezinte la acest sinod pentru a exercita dreptul de control al guvernului. Încetând contele Apponyi de a mai fi ministru, a cerut instrucțiunile noui ministru ai cultelor contele Zichy János, care susținând dispoziția anterioară său, asemenea: „Încreză că și-a reprezentat la Sinod și -i să aibă în meniu său. Rogă notarul Sinodului, ca în procesele verbale să nu romanizeze numele localităților, scriind în loc de Nagyvárad Orlade-Mare, ci să folosească numărătoarea oficială maghiară.”

Imediat după vorbirea comisarului se trece la ordinea de zi stabilită, cînd se anunță în mijlocul unei atenții generale prin raportatorul Nicolae Zige următorul proiect de conciliu unanim al comisiunii speciale:

Făcă cu acția din 7 Mai 1912 de sub Nr. 4919/1918 prez. al dñi ministrul de culte și instrucțiune publică, prin care comunitatea P. S. Sale Episcopal, că cîrvenimentele din timpul din urmă a provocat trebuință, ca statul ungur să-și exercite mai intensiv dreptul de suprema inspecție în adunarile bisericilor gr.-or. române, spre care scop a încredințat cu reprezentarea dăunului la sedințele sinodului întinută la 12 Mai a. c. pe domnul comisar suprem al orașului liber reg. Arad, Investindu-l chiar și cu drept de dispozitie asupra tuturor eparchiilor și în considerarea faptului, că acest act al dñi ministru este făcut precedență în viața constituțională a bisericii noastre:

Sinodul episcopal, ca reprezentanța legală și statutară a eparchiei în temeiul §-ui 90 punctul 1 al Statutului Organic, atât din punctul de vedere al dreptului canonic,

că și din cel al dreptului public de stat făcă următoarele constatari:

I. *Din punctul de vedere al dreptului canonice*, recunoscut prin punctul 1 al dispozițiilor generale din Statutul Organic, care provoacă și la articolul de lege IX din Statutul Autonomie, noastră biserică se intenționează pe dreptul divin, din care rezultă originea și menirea dumnezească a acestel bisericăi, de a promova binele suferit de credincioșii săi și de a fi, în cadrele doctrinei noastre, de folos și la realizarea misiunii sociale a statului politic.

Raportul dñește biserică ortodoxă împărtășește poruncă Ministerului de la Impărățiu ce este a împărățiu și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu. Această învățătură demorează absolută independentă în cele două biserici și biserica ortodoxă față de stat și absolută independentă în cele lumeniș și statul față de biserică. Aceste două instituții formă învățătură creștină și biserică împărtășește un număr numai în comun ilivor izvorul de Dumnezei, caci nu este stăpânire fară numai de Dumnezeu, și astfel raportul lor se concretizează în ajutorul împrumutat de a împlini poruncile lui Dumnezeu.

In acastă înțeles biserică ortodoxă universală a acceptat totdeauna pentru sine sprinđut puterii suprême lumeniș în chipul de „supremus ecclesiae tutor et cuiusconrum”, sub forma de supremă inspecție în scopuri de salve. Astăzi și biserică ortodoxă română din statul său, care este integrată a biserică ortodoxă ecumenice de Răsărit, stăpână de teritoriul tradițiilor obligatoare și pentru dănaș, a recunoscut și purăseva pe recunoaște în dreptul și chomarea supremă puterii lumeniș din acest stat, a regelui apostolic ungur, de a da biserică noastră sprinđut său și ocrotirea sa contrăolătoare în îndeplinirea chemării divină a acestel bisericăi, deci dreptul de supremă inspecție a regelui în aceea înțeles; dar după cum biserică pete tot, astfel și biserică ortodoxă română din patrie, credințoasă doctrinelui săpătă în patru, credințoasă documentelor săpătă, nu a admis și niciodată să nu admite un astfel de raport între sine și stat, care l-ar cîndreacă păcătoare în dreptul său autonom de a-și împlini misiunea divină pe pamant. Biserică nu cauță niciodată conflict cu statul, dar dacă din partea acestui să-și cercerează să-și împărtășească într-un stăpânire misiunea și orice jefuță îl să ceară, ca va da acea cîndreacă și va aștepta cu răbdare învingereă de adevărată.

II. *Să se raporteze dreptului public ungár*: Sinodul episcopal al diecezelui Aradului constată, că autonomia episcopală gr.-or. română din regatul ungăr a fost inarcolată în art. de lege IX din 1868, prin care constituția și a devenit parte integranta a constituției statului ungăr. Această lege a §-ui 3 statutul de drept de drept public a bisericii noastre și pe baza acestuia §-ul 8 a acălit Statutul Organic al nostru.

Acest statut se intențiază pe următoarele două principii cardinale:

1. Libertatea autonomă a bisericii, și 2. Rezervarea dreptului de supremă inspecție.

Dreptul supremiei inspecțiunii a regelei, conform dreptului public ungăr, învinute în sine, că regele este supremul inspector al confesioniilor recepte, le apără și protejează dreptul de drept constituțional, supraveghiază libertatea și drepturile bisericilor și ca să nu depășească drepturile și sferele de competență. Prin urmare regele este în drept, ca orice sănătate să ceară luminiș cu privire la chestiunile bisericii.

Acest drept de supremă inspecție se exercită numai cu privire la confesiuni recepte și exclusiv din partea regelui, fapt, care rezultă atât din articolul de lege IX din 1868, cat și din desobirea dintr-o situație de drept a confesioniilor recepte față de confesiuni numai recunoscute (art. de lege LIII din 1895).

Deosebirea acestei se marchează mai vîrstă prin următoarele: Situația de drept public ungăr din art. de lege IX din 1868, care este a unei confesiuni recepte și exclusiv din ordinatul ministrerului; confesiunile recepte sunt exclusiv sub supremă inspecție a regelui, pe cînd confesiunile recunoscute sunt numai sub supraveghere ministrerului ora și organelor subalterne de stat; publicitatea adunărilor bisericiste ale confesiunilor recepte nu este obligatoare.

Dreptul supremiei inspecțiunii ca drept specific, după cum se vede de cele de mai sus, nu are caracter preventiv, dar nici că poate fi de acest caracter, deoarece în asemenea caz ar să încontri ideologică cu noțiunea statului autonomie bisericii.

În virtutea dreptului de supremă inspecție se pot controla ulterior dispozițiunile luate, dar libertatea de acțiune a bisericii nu poate fi incătușată și nu se

## Mersul răsboiului

### Telegramme oficiale ale biroului de presă al ministrului președinte

#### Raportul statului nostru major:

Budapest, 27 Mai. (OJ) Frontul italic: În legătură cu întreprinderile de recunoaștere din 25 Mai ale italienilor, mai multă batăloane de alpini, cu sprinđut de foc foarte inversuană la artillerie și la aruncătoarele de mine, au atacat pozițiile noastre situate la sud de strătoarea Tonale; o mică parte a linior noastre intră către o poziție a inimii care se împiedecă înaintarea amărăscă zilele muncind la miclele noastre locașe de lumină, cu răvnă apostolică — în așteptarea ajutorului promis.

Intre Formezel și Locker am părțun în linile franceze și am adus peste 300 de prizonieri.

Atacul principelui moștenitor german la sud de Laud a fost împreună cu deplină izbădnă: deținute de acolo franceze și engleze le-am înfrântă.

Armata generalului Böhni a ocupat cu asalt Chemin des Dames.

După pregătire formidabilă de artilerie, infanteria noastră cu o bravură incomparabilă a forțat în zorii zilei trecește peste Alléton Intre Vaux Allon și Crâone, și Aisne a părțun în linile engleze.

In orele de dimineață am ocupat cu asalt: Plinov, Chavigny, fortul Malmaison, Courcœur, Cerny, Mont d'Her, Craonne, Mon Villers și întăritura tările de lungă Berry la Bac și dela nordul său.

Pe la amiază, în lupte necurante, între Vailly și Berry la Bac am ajuns la ora 11. Înaintarea noastră ire sistabilă, am *trecut după ameaza* Răsărit Aisne și am dărui luptele în pînăt, care fusese crăta de răsobol în anul 1914. De pe înălțimea pădurărie întăritura ale maiului sudic am respins de peiri cu dusmanul.

Armata generalului Frideric Bülow, între Sapineul și Brimont, a respins dusmanul din poziții sale fortificate peste canalul Aisne-Marne, și pe jîrmul său la canalul a cuprinză localitatea Corny, Cam și acivre.

Părăsesc cu seara raportarea despre cîncipere și acivre.

Între Meuse și Mosela, pe linia de luptă din Loraine, să redepărțește activitatea răsobină. Din înaintarea noastră, îndepărtă din înălțimea amării peste o sută cîinzelice de prizoneri apărători la diferele regimene franceze și americane. Ludendorff.

Berlin, 28 Mai. (Marele cartier general) Frontul vestic:

De la sud de Kemmel și Lys, pe campul de luptă de pe malurile Sommei și pe Aire, luptele de tunuri au fost alini pe mătice.

Berlin, 28 Mai. (Marele cartier general) Frontul vestic:

În timpul răsoboielor de cucerire ale lui Ludovic al XIV-lea, Ypres a fost curățit de 4 ori de francezi.

În timpul secolului al XVIII-lea el și-a schimbat mercu stăpânirea, până ce în congrèsul din Viena a fost alipit Țărilor de Jos.

La 1830, când s-a despărțit de Olanda, Ypres a trecut în sfârșit la Belgia.

Clădirile vestite începuse să se ruine, și era odată aproape să fie desființate. Dar oamenii totuși s-au socotit alt cum: nu le-au înălțat, ci dimpotrivă au restaurat toate aceste amintiri prețioase ale trecutului.

Așa a trăit Ypres, în liniste și pace, până în ziua când a izbucnit marele răsobol dela 1914, care a adus un prilej nou și cumplite asupra orașului aproape uitat.

#### Spre odihna

Cădă cultura tragică.  
Pintre trunze-acum se duce,  
In pas un, upor o boare  
In afunduri să se culce.

#### Codrul tace. Cântăreții

Odihnește în voie bună...

Tu, suflete pribegie,

La odihna, Noapte bună!

Ioan Berghia

#### Povestire tristă

Las-n 'lorgul departării

Basmul vremilor trecute.

Doară 'n palubea uitării

Toate cîpîle visării

Cu priviri puști și mute.

Tu rămăi cu măngălere,

De-a fosi scris, aşa și jie.

Eu mă slăbig, sun florare pieră,

Când setoasă apă cere

Dela norul, ce-o să vîe.

Pe mormântul meu să creșteasă

Tămădușă două fire,

Și vînd măndă omenească

Să se 'ndrese', să deșadeasă

Flori din trista povestire.

Ioan Berghia



Nr. 137/918. (112) 1-3

**Concurs.**

Pentru întregirea parohiei de clasa I (primă) Chintele, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emoulamentele împreună cu acest post sănătate făsonate în coala B pentru înțregirea datorijele preoției dela stat.

Reflecțianii calificați și cu îndepărtărire a competenței la parohie de clasa I și vor asternere cererile instanțelor conformelor în vigoare, în temină de 30 zile subsemnată către Oficiul protopresbiteral, și cu prealabilă încrengătură a subsemnatului, pe lângă observarea dispozitivelor din regulamentul pentru parohii, concurenții, în vîrstă Dumineacă ori sărbătoare, se vor putea prezenta în biserică spre a cănta, respective la liturgie, ori curăță.

Bistrița, la 9/22 Aprilie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tracitului Bistrița, în conțegere cu comitetul parohial.

**Gregoriu Pletosu,**  
proprietate.

Nr. 638/918. (113) 1-3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului învățătorescă de scoala gr. or. română din Făgăraș se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emoulamentele: salar 1200 corone, și anume: dela biserică 800 cor., dela Ven. Consistoriu 400 cor., ajutor votat la Nr. 3543 Scrol. 1917.

Cvarțir în edificiul școalei și 20 cor. reluat de grădină.

**Însotirea de credit din Danos** — Dánosi Hitelszövetkezet  
(Comitatul Târnava mare — Nagyküküllő megye)

**Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1917.**

Activa — Vagyon.

Mérleg-száma 1917 dec. 31-én.

Pasiva — Teher.

	K f		K f
Cassă în numară — Pénztár készlet	5,815—	Részegyek —	2,340—
Impozit de rabsol — Hadiképzésen	2,100—	Fond de rezervă — Tarlakelap	3,556,26—
Acfii la banchi — Részvények	200—	Fonduri: Realitáti — Ingatlankölcsök alapjára	3,853—
Imprumuturi — Kölcsönök	36,100—	Dep. spre fructific — Takarék béték	52,714,37—
Cumpără — Hidmérleg	300—	Inter. anticipate — Előlegesít. kamatoz	135,88—
Depuneri proprii — Saját béték	18,684,51—	Profit curat — Tiszta nyereség	600—
	63,199,51		

**Contul Profit și Perdere**

Debit — Tartozik

Nyereség- és Veszeség-száma

Credit — Követel

	K f		K f
Interese de cont-current — Polyozsámá		Capital de evote — Részegyek —	2,340—
kamatoz	1,673—	Fond de rezervă — Tarlakelap	3,556,26—
Inter. după depuneri — Béteki kamatoz	1,732,39	Fonduri: Realitáti — Ingatlankölcsök alapjára	3,853—
Contribuție: — Adó:		Dep. spre fructific — Takarék béték	52,714,37—
direct și aruncuri — egenyes és pót-		Inter. anticipate — Előlegesít. kamatoz	135,88—
adó —	306,73—	Profit curat — Tiszta nyereség	600—
10% după inter. de depuneri —			
10% a beței kamatoz után — 173,08	479,81—		
Ajutor bisericii — Segely az egységek	180—		
Remunerări — Tisztelődök	150—		
Chirie — Házber	50—		
Spese de administrare — Kezelési költ-			
ségek —	250,15—		
Porto postal — Posta költség —	28,23—		
Profit curat — Tiszta nyereség —	600—		
	5,143,58		

Daneș (Dános), la 31 Decembrie 1917.

Pompiliu E. Constantin m. p., director — igazgató.

Ioan Bendorfean m. p. (228), cassar — pénztárnok.

**DIRECȚIUNEA: — AZIGAZGATOSÁG:**

Zaharie Medrea m. p., președinte — elnök.

Ioan Langa m. p. (225). Zaharie Cristea m. p. (51). Ioan Cristea m. p. (218).

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente, le-a aflat în regăs și în consonanță cu registrele. — Alături feliculys bizottság jelen számálatuk megvizsgálva azokat helyesnek, és a könnyekkel egyhangzónak találták.

Daneș (Dános), la 10 Maiu 1918.

Petru Dopp m. p., preș. — elnök.

Erofeiu Cristea

Ioan Hudea m. p. (63)

Vasile Constantin m. p.

Ioan Tilicea m. p. (37), v.pres. — alemlök.

Ioan Cristea m. p. (218).

Nicolae Bogolea m. p., vice-preș. — alemlök.

Ioan Crișan m. p. (27).

Nr. 639/918. Calbor, întregirea postului învățătoresc.

Emoulamentele: Salar 1200 cor. din arunc, cvarțir în edificiul școalei și 20 cor. reluat de grădină.

Cererile se înaintează la oficiul protopresbiteral ort. rom. al tracitului Făgăraș.

Alesul este obligat a cănta cu copiii de școală la sfânta liturghie, în toate Dumineacile și sărbătorile de peste an în biserică.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tracitului Făgăraș în conțegere cu comitetul parohial.

**Nicolae Borza,**  
protopop.

Nr. 637/918. (114) 1-3

**Concurs repetit.**

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II **Vilovedin** misi din protopresbiteral Făgăraș se publică concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emoulamentele sănătate făsonate în coala B și congruă.

Petițiile să se înainteze cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar concurenții să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tracitului Făgăraș în conțegere cu comitetul parohial.

**Nicolae Borza,**  
protopop.

Nr. 638/918.

(113) 1-3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului învățătorescă de scoala gr. or. română din Făgăraș se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emoulamentele: salar 1200 corone, și anume: dela biserică 800 cor., dela Ven. Consistoriu 400 cor., ajutor votat la Nr. 3543 Scrol. 1917.

Cvarțir în edificiul școalei și 20 cor. reluat de grădină.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦

**În loc de alt anunț.**

In 29 Mai a. c. la 8½ ore înainte de ameazi, după grele suferințe, a trecut la cele veșnice, în etate de 80 de ani, buna noastră soție, mamă, bunica și soacra

**Matilda Zeibig n. Csaki.**  
Înmormântarea se va face Vineri în 31 Mai, la 3 ore după ameazi, din capela noului cimitir orașenesc.

A fost ingerul nostru păzitor!

**Jalnica familie.**

Rugăm a se abstă dela vizitele de condolență.

**A apărut:**

in editura Comisiunii administrative a școalei arhiepiscopale

A apărut  
Libraria Arhiepiscopală,  
din Sibiu-Nagyszeben.

**Adolf Harnack.****Monahismul,**

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor., cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Libraria Arhiepiscopală» în Sibiu : Nagyszeben, se află de vânzare :

**Biserica catedrală**

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Puscariu, Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Volceanu.

Cu 24 ilustrații și 3 faecsimile.

Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Libraria arhiepiscopală:

Despre caritatea creștinăscă.

**Trei predici**

de Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto. Se vinde pentru scopuri culturale-illuminante.

La «Libraria Arhiepiscopală» în Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

**Casa dela Jerihon**

omili și evântări bisericesti

de Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fil.

Ediția și tiparul tipografiei arhiepiscopale

**A apărut**

in editura Comisiunii administrative a școalei arhiepiscopale

**Carte de rugăciune,**

in care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciune sfântie troiință; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Muștește-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; rugăciune sfântă zilei către Nașterea lui Iisus Christos și rugăciunea chisăciușă de Dumnezeu Tatăl; rugăciune către domul nostru Iisus Cristos și rugăciune la meninocri și alte nevoie.

Se află în deposit spre vânzare la Libraria arhiepiscopală, și se vinde legată în colecție și vânătă ca 40 fileri.

Format placat, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preșcolar, profesor, și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lărgă achiziție prețului sau expediere cu rambursuri li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corepunzătoare nu numai trobilor suferite, ci ale orii cronică, și ce se da la copii, precum și pentru ostiajii din resobi, atât după猝ripință, cât și după formății extorci.

A apărut și se află de vânzare la Libraria arhiepiscopală în Sibiu :

**Frumoasa din Nor**

și alte povestiri

de E. Hodos.

Prețul 250 cor. + porto 20 bani.